

**2024 YILI KASIM AYINDA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN VERİLİP RESMİ GAZETEDE
YAYIMLANAN İDARE VE İDARİ YARGILAMA HUKUKUNA İLİŞKİN KARAR ÖZETLERİ**

Resmi Gazete Tarihi	Kararın Künyesi	Konu	Gerekçe
12 Kasım 2024	Norm Denetimi: E:2023/25, K:2024/139, 23/07/2024	AYM, güvenlik korucularına verilecek disiplin cezalarının düzenlendiği Köy Kanunu 'nun 74/A maddesinde yer alan ve "Ücretten Kesme" disiplin cezası öngören " Toplu müracaat veya şikâyetle bulunmak " cümlesini iptal etti.	Herhangi bir istisna öngörülmeden güvenlik korucularının toplu hâlde müracaat veya şikâyetle bulunmasına kategorik olarak yasak getirilmesi, Anayasa'da güvence altına alınan dilekçe ve bilgi edinme hakkı nın kullanımını imkânsız hâle getirmektedir.
12 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2023/25, K.2024/139, 23/07/2024	AYM, Köy Kanunu 'nun 74. Maddesinde düzenlenip "görevden çıkarma" cezası gerektiren; " <i>Terör örgütlerine veya Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara iltisakı veya irtibatı bulunmak</i> " cümlesindeki; " üyeliği, mensubiyeti " ibaresini iptal etti.	Kesinleşmiş mahkûmiyet hükmü olmadan kişilerin suçlu sayılmasına neden olabilecek ifadeler içeren kuralla, masumiyet karinesi ihlal edilmektedir.
12 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2023/25, K.2024/139, 23/07/2024	AYM, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu 'nun Ek 15. Maddesi olan; " Personel tarafından görevin icrasında ve görev dışı zamanlarda uyulması gereken kurallar ve diğer hususlar İçişleri Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelik ile belirlenir. " hükmünü iptal etti.(*)	Düzenlenmenin tamamıyla yönetmeliğe bırakılması ve "...ve diğer hususlar..." ibaresine yer verilmesi, belirsiz bir alanda yönetmelik çıkarılmasını mümkün hâle getirmiştir. Böylece kanun ile idari düzenleyici işlemler arasındaki fark fiilî olarak ortadan kaldırılmıştır. Bu durum, kamu görevlilerinin özlük işlerinin kanunla belirlenmesi ilkesi ile yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

12 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2023/25, K.2024/139, 23/07/2024	AYM, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu 'nun Ek 20. Maddesi olan; " Personel tarafından görevin icrasında ve görev dışı zamanlarda uyulması gereken kurallar ve diğer hususlar İçişleri Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelik ile belirlenir. " hükmünü iptal etti.(*)	Düzenlenmenin tamamıyla yönetmeliğe bırakılması ve "...ve diğer hususlar..." ibaresine yer verilmesi, belirsiz bir alanda yönetmelik çıkarılmasını mümkün hâle getirmiştir. Böylece kanun ile idari düzenleyici işlemler arasındaki fark fiilî olarak ortadan kaldırılmıştır. Bu durum, kamu görevlilerinin özlük işlerinin kanunla belirlenmesi ilkesi ile yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.
12 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2023/25, K.2024/139, 23/07/2024	AYM, Polis Yüksek Öğretim Kanunu 'nun 15. Maddesinin 6. Fıkrası olan; " Akademiye alınacak öğrencilerin nitelikleri, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir. " hükmünü iptal etti.(*)	Öğrencilerin niteliklerinin, giriş usul ve esasları ile polis meslek yüksek okullarından dikey geçiş yapılmasına ilişkin usul ve esasların tümüyle idarece yönetmelikle belirlenecek olması, eğitim ve öğretim hakkına yönelik sınırlama içerir ve bu sınırlama kanunilik unsurundan yoksundur.
12 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2023/25, K.2024/139, 23/07/2024	AYM, Polis Yüksek Öğretim Kanunu 'nun Ek 1. Maddesinin 2. Fıkrasının 2. Cümlesi olan; " Bu merkezin kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları, merkeze alınacak öğrencilerde aranacak şartlar, giriş sınavı ile eğitim-öğretime ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir. " hükmünde yer alan "...merkezin kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları..." ve "giriş sınavı" ibarelerini iptal etti.(*)	Kanunda temel ilke ve esaslar ile genel çerçeve belirlenmeksizin anılan konulara ilişkin düzenleme yetkisinin dava konusu kuralla doğrudan idareye bırakılması, kuralı, yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine ve idarenin kanuniliği ilkesine aykırı hale getirmiştir.

12 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2024/108, K.2024//144, 23/7/2024	AYM, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 33. Maddesinin 2. Fıkrasının 3. Cümlesi olan; “ Bu şekilde yapılan terfi ve rütbe kıdemliliklerinde maaş farkı ödenmez. “ düzenlemesini, “ açığa alınmaları nedeniyle terfi edemeyen ve rütbe kıdemliliği onanmayanlardan beraatine karar verilenler ” yönünden iptal etti.	İtiraz konusu kuralda, açığa alınması nedeniyle terfi edemeyen subay ve astsubaylar hakkında beraat kararı verilmesi üzerine terfilerinin yapılacağı ancak bu işlem nedeniyle geçmişe yönelik olarak maaş farklarının ödenmeyeceği düzenlenmiştir. Kuralın, terfi şartlarının tamamını taşıyan kişinin sadece bir gün dahi açığa alınmış, sonrasında açığa alınmanın haksız olduğu anlaşılmış ve görevine dönmüş, yargılama süreci boyunca görevinde çalışmış, yargılama sonucunda da beraat etmiş olsa dahi emsallerine uygun olarak geriye dönük biçimde terfi yapılmasına karşın kendisine maaş farkı ödenmemesi, mülkiyet hakkına aykırıdır.
21 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2024/15, K.2024/159, 24/9/2024	AYM, Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un “Nakdi tazminat ve aylığın etkisi “ başlıklı 6. Maddesi olan; “ <i>Bu Kanun hükümlerine göre ödenecek nakdi tazminat ile bağlanacak emekli aylığı uğranılan maddi ve manevi zararların karşılığıdır. Yargı mercilerinde maddi ve manevi zararlar karşılığı olarak kurumların ödemekle yükümlü tutulacakları tazminatın hesabında bu kanun hükümlerine göre ödenen nakdi tazminat ile bağlanmış bulunan aylıklar göz önünde tutulur.</i> ” düzenlemesindeki “ ve manevi ” ibarelerini iptal etti.(*)	Söz konusu ödemelerin hangi zarara karşılık yapıldığının ilgili kişi tarafından bilinmesi açılacak davalarda tazminat taleplerinin ileri sürülmesi bakımından önemlidir. Kuralda idarece ödenen tutarların bir kısmının manevi zarara karşılık yapıldığı ve yargı mercilerince de manevi zarar karşılığı tazminata hükmedildiği takdirde bunun dikkate alınması gerektiği belirtilmekle birlikte bu tür ödemelerin ne kadarlık kısmının manevi zarara karşılık yapıldığı ile ödemenin niteliğinin idare tarafından belirtilmesi gerektiğini ortaya koyan herhangi bir güvenceye ya da ölçüte yer verilmemiştir. Bu itibarla kural belirlilikten yoksun olup Anayasa'nın 2. Maddesine aykırıdır.

21 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2024/112, K.2024/160, 24/09/2024	AYM, Pasaport Kanunu 'nun "Pasaport veya vesika verilmesi yasak olan haller" başlıklı 22. Maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen "...memleketten ayrılmalarında genel güvenlik bakımından mahzur bulunduğu İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlere..." ibaresini iptal etti.	Yurt dışına çıkma özgürlüğünün ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle sınırlanabileceği ve hâkim kararı güvencesine bağlandığı gözetildiğinde kuralla yurt dışına çıkabilmenin idarenin yetkisine bırakılması, Anayasa'da belirtilen sınırlama sebeplerine bağlanan hâkim kararı güvencesini ihlal etmektedir.
21 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2024/65, K.2024/163, 24/09/2024	AYM, Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun 'un 11. maddesinin dördüncü fıkrası olan; "Yönetici veya özel güvenlik görevlisi olabilme şartlarını taşımadığı veya bu şartlardan herhangi birini sonradan kaybettiği tespit edilenlerin kimliği iptal edilir." düzenlemesindeki " bu şartlardan herhangi birini sonradan kaybettiği " ibaresini " cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarından dolayı hakkında devam etmekte olan bir soruşturma veya kovuşturma bulunmamak. " yönünden iptal etti.(*)	Kamu yararının sağlanması amacına daha hafif bir sınırlamayla ulaşılması mümkünken anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, özel hayata ve hayatın gizli alanına, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde suçlarından dolayı hakkında soruşturma ve kovuşturma bulunan kişilerin özel güvenlik kimlik belgelerinin iptal edilmesini öngören kural, çalışma hakkı ve özgürlüğüne ölçsüz bir sınırlama getirmektedir.

21 Kasım 2024	Norm Denetimi: E.2024/78, K.2024/164, 24/09/2024	AYM, Hukuk Muhakemeleri Kanunu 'nun 332. Maddesinin 2. Fıkrasında yer alan " Kamuya yararlı dernek ve vakıflar " ibaresini iptal etti.(*) (Not: 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. Maddesi, adli yardım bakımından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na atıf yaptığından bahse konu iptal kararı, idari yargılama hukukunu da ilgilendirmektedir.)	Kamuya yararlı dernek ve vakıflar dışındaki özel hukuk tüzel kişilerinin Kanun'da öngörülen şartlar olduğu hâlde yalnızca tüzel kişi olmaları nedeniyle adli yardım kurumundan yararlandırılmamalarının meşru amacı yoktur ve kuralla mahkemeye erişim hakkı na getirilen sınırlama ölçülü değildir.
8 Kasım 2024	Bireysel Başvuru: 2019/2230, 12/6/2024	Bireysel başvuru; devlet memurluğundan çıkarma disiplin cezası na karşı açılan davada disiplin işlemine konu eyleme ilişkin ceza yargılaması sonucunda verilen beraat kararının dikkate alınmaması ve başvurunun disiplin cezası almasına sebep olan görüşmelerin yapıldığı hattı kendisinin kullanmadığı iddialarının karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.	Başvurucunun disiplin cezası almasına sebep olan görüşmelerin yapıldığı hattı kendisinin kullanmadığı iddiasının ilgili ve yeterli bir gerekçeyle karşılanmaması ve temyiz aşamasında sunduğu Ceza Mahkemesince verilen beraat kararının değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkı nın ihlaline yol açmıştır.

(*): İptal kararı, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girecek.

Hazırlayan Av. Gamze ÇELİKKOL¹

¹ İhtisas Hukuk Ofisi
www.ihtisashukuk.com
<https://x.com/ihtisashukuk>